

OD REDAKCJI

Nowy tom „Folia Bibliologica”, zgodnie z przyjętą formułą pisma, zawiera teksty z zakresu bibliologii, bibliotekoznawstwa i bibliotekarstwa. Tym razem autorzy skupili się przede wszystkim na zagadnieniach szeroko pojętego współczesnego bibliotekarstwa, funkcjonowaniu bibliotek, chociaż nie zabrało także wątków sytuujących się w obszarze bibliologii historycznej.

W tomie znajdują się oryginalne teksty uporządkowane według następujących działów: artykuły, recenzje, wspomnienia. Pierwszą część rocznika otwiera obszerne studium Alicji Matczuk, w którym autorka przedstawiła wkład badaczy związanych ze Szkołą Główną Warszawską w rozwój bibliografii i nauki polskiej. Z tego grona wywodzili się m.in.: Adam A. Kryński, Piotr Chmielowski, Stanisław Czarnowski, Feliks Kucharzewski i Adolf Suligowski. Wspomniani badacze na trwałe zapisali się w historii nauki jako twórcy pierwszych polskich bibliografii dziedzinowych z zakresu archeologii, językoznawstwa, techniki i prawa. Jak stwierdziła autorka, trudno przecenić znaczenie ich prac dla rozwoju wybranych dziedzin, równie istotny był udział wspomnianych uczonych w kształtowaniu założeń metodyki bibliograficznej i w szerszym ujęciu – formowaniu kultury bibliograficznej w XIX wieku.

Kolejne artykuły dotyczą problemów współczesnych, zarówno zagadnień komunikacji naukowej, jak i działalności bibliotek naukowych, głównie uniwersyteckich w epoce cyfrowej oraz wyzwaniach, z jakimi muszą się aktualnie zmierzyć. Urszula Poślada podjęła niezwykle ważne zagadnienie wpisujące się w powyższą problematykę, skupiając się na funkcjonowaniu otwartych zasobów naukowych w Polsce, dostępie do publikacji naukowych i danych badawczych. W artykule *Rozwój idei otwartej nauki na przykładzie ośrodków uniwersyteckich w Polsce* autorka poszukuje odpowiedzi na pytanie, na ile i w jaki sposób idea otwartej nauki jest realizowa-

na w praktyce w polskich uczelniach w kontekście inicjatyw Unii Europejskiej, konfrontując założenia teoretyczne z praktyką. Autorka poddała analizie praktyki stosowane w polskich uniwersytetach, pokazała wiele interesujących rozwiązań, dokonując zarazem bilansu dotychczasowych osiągnięć. Co ważne, wskazała dalsze możliwości działań w tym zakresie.

W kolejnym artykule *Wsparcie bibliotek akademickich w działaniach uczelni na rzecz ewaluacji – rekonesans* Grzegorz Szczypa i Piotr Błaszczak poruszyli problem dotyczący zadań bibliotek uniwersyteckich w kontekście planowanej oceny jakości działalności naukowej jednostek macierzystych. Tym samym autorzy włączyli się w trwające w środowisku dyskusje nad rolą bibliotek uczelnianych w przygotowaniach do parametryzacji w myśl założeń Konstytucji dla Nauki. Autorzy potwierdzają ważny udział bibliotek w realizacji nowych zadań wynikających ze wspierania uczelni w przygotowaniach do tej wyjątkowo ważnej kategoryzacji decydującej o uprawnieniach w najbliższej przyszłości. Zaprezentowane badania ankietowe prowadzone w bibliotekach uniwersyteckich dostarczyły cennych informacji o rzeczywistości stosowanych praktykach, wykorzystywanych narzędziach i rozwiązaniach organizacyjnych wynikających ze wspomnianych zadań. Zebrane doświadczenia z pewnością stanowią dobry punkt wyjścia do wypracowania optymalnych rozwiązań na przyszłość.

W tomie nie zabrakło wątków dotyczących udostępniania i użytkowników bibliotek. Tym zagadnieniom jest poświęcony artykuł Anny Strumińskiej *Organizacja udostępniania zbiorów w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie – wybrane problemy*. Uwagę autorki zwróciły istotne nie tylko z punktu widzenia praktyki bibliotekarskiej zagadnienia dotyczące przemian w zakresie organizacji udostępniania, które miały miejsce w ostatnich latach. Potrzeba wprowadzania nowych rozwiązań spowodowała wiele działań mających na celu dostosowanie przestrzeni bibliotecznej do nowych trendów. Rozbudowa biblioteki i uzyskanie nowej powierzchni umożliwiła realizację koncepcji wolnego dostępu, aranżację przestrzeni przeznaczoną do pracy indywidualnej i grupowej, a także wydzielenie strefy relaksu dla użytkowników. Szczegółowe dane statystyczne dobrze obrazują zmiany w zakresie ruchu czytelników i wykorzystania zasobów na przestrzeni lat 2012–2020, tj. w okresie wprowadzania i rozwijania wolnego dostępu. Autorka nie pominęła też szczególnie aktualnego wątku udostępniania zasobów zarówno elektronicznych, jak i tradycyjnych, komunikowania się z użytkownikami w trudnym czasie pandemii. Niewątpliwie jest to interesujące świadectwo działalności biblioteki wiosną 2020 r. Dobre uzupełnienie artykułu stanowią zdjęcia wybranych fragmentów przestrzeni Biblioteki Głównej UMCS.

W tomie wzorem poprzednich roczników nie zabrakło działu recenzji. Tym razem uwagę zwróciła publikacja Międzynarodowej Federacji Stowarzyszeń i In-

stytucji Bibliotekarskich (IFLA) opublikowana w wydawnictwie Walter De Gruyter. Książka *Library Design for the 21st Century: Collaborative Strategies to Ensure Success* stanowi zbiór tematycznie powiązanych 16 artykułów. Jak przekonująco stwierdziła autorka recenzji Monika Jaworska, z pewnością jest to inspirująca lektura dla wszystkich zainteresowanych innowacyjnymi rozwiązaniami w sferze współczesnego bibliotekarstwa.

Tom zamyka wspomnienie pióra Artura Znajomskiego o długoletnim pracowniku Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UMCS – Profesorze Antonim Krawczyku.

Wszystkim Autorkom i Autorom dziękujemy za wkład w przygotowanie niniejszego tomu. Jest to szczególnie cenne zaangażowanie, zważywszy na trudny czas pandemii. Zapraszając do lektury nowego numeru „Folia Bibliologica”, mamy nadzieję, że zamieszczone teksty staną się inspiracją do dalszych dyskusji, przemyśleń i badań dla wszystkich zainteresowanych problematyką funkcjonowania bibliotek i informacji, bibliotekoznawstwa i bibliologii.

Anna Dymmel